

251215

Житомирская обл
Черняхівський р-он.
с. Троковичі,
ул. Михайлівська, 34
Прокопчук Михаил Ар.

Здравствуйте, Володимире Антоновичу!

Голод 33-го споминати дуже тяжко от у газеті «Сільські Вісті» було надруковано замітку, що у Києві створюється книга меморіал «Голод 33го»

Тяшко братись за перо, щоб написати уже скільки пройшло літ. Та постараюся написати, що запам'ятав бо мені було 10 літ у 33му. Та і після того, як ми умирали із словом на скроні: За Сталіна! За Родіну! Він нам усім утілював свої ідеї, що ми віддавали життя за його як за Батьківщину. Та постараюся написати, що запам'ятав бо мені було 10 літ у 33му. Буду помирати та цей голод залишиться у моєму умі. Я уже шість літ на пенсії та все одно працюю на сільській ниві механізатором. Був нагороджений золотою медалью ВДНХ.

Батько мій мав на десять чоловік сім'ї п'ять десятин землі, а орної, як три десятини було то добре, а то все ольшина та луг. І то у різних місцях клаптиками. Самі жили у хуторі. У 1930 році тато став колгоспником, клуни хлів розібрали і забрали у колгосп коня, борони, плуг тож оставили 50 сотих землі для сім'ї. а садок, що був біля хати рубали для спалення хто хотів і нікому нема в право що-то сказати проти. Хоч як тішко було дивитися на це все – та селянин жив. У 1932 році осінню в усіх сім'ях селян, так звана у той час «Метла» вимела усе із зернових та картоплю, даже не залишили на насіння. Уже не було чого брати та до осені приходили спеціальні люди скрізь шукали зерно, що може хто де приховав даже насіння огурців, буряків та інше забирали а у придачу забрали із скрині мамин платок терновий, що дівчиною ще заробила у пана, та дві подушки. А мама як просила, щоб не брали і не оставляли дітей на голоду смерть. Та цього ніхто з них не слухав а лиш сміялись. Я не витерпів і вибив з рук одного з цих гладышку із горохом. То мене ухватили і Дорошенко Прокіп заклав мої пальці в двері і причавив. Яка ж це була несамоविта біль. Мати штовхнула його і я обриваючи шкіру на пальцях вирвався і щодуху побіг у кущі і звідти не приходив до хати три дні.

Бачив я, як нашого сусіда Мельниченка Івана били ці чотири чоловіки, били за те, що він доризав маленьке теля яке здихало і з'їли діти це м'ясо. Іван трохи від них відбивався та його чимось ударили, що він упав і через три дні помер. В цьому ніхто не розбирався як це відбулось. Ми малі ходили на кагатища де була згноєна від безгосподарності, картопля, там збирали те пожухле та ссушене, що зосталось від картоплини, копирсаючись у землі. Мати це все мила водою перетирала і з цього пекла млинці. Ох! Які вони були і добрі. А з водою варена кропива – наїсися цієї їжі, що аж живіт кажись лопне а їсти хочеш все рівно. Коли літом пригріло сонце то єсть весною, то хто міг із людей селян вилазив із дому на двір да лежав на сонечку опухший. Більшість так і оставались навіки лежати. Та їх забирав на віз і відвозив до кладовища один із селян, якому давали на день фунт хліба. Було таке що він підбірав на віз даже людей ще живих... Один селянин якого висаджував на цей віз «ізвозчик мертвяків» став проситись. А той йому відповідає «що я потебе сюди буду їхать другий раз? Та почувла у хаті це жінка Онищука Якова і недала його везти. От Яков умер тільки у 1987 році. Перенісши війну з фашизмом і чесно відпрацював на колгоспному полі і виростив дітей.

Був такий випадок, що якийсь зголоднілий перехожий чоловік забрів у огород а там уже зазеленіла цибуля і він почав її рвати да їсти тут побачила хазяйка підійшла іззаду до його да обухом з сокири ударила його по голові. І тоже ніякої відповідальності

А от хто міг ходити був трохи у силі та ходив в колгосп на роботу там давали раз у день миску крупнику ріденького та кусок хліба. Тоді у нашому селі «вимітали» усе під керівництвом от таких людей: це Бака лов, Іванков , Прокопчук який і досі живе, Сафронов. Вони безглуздо виконували вказівку кормчого знищуючи сільських працівників яким Ленін дав землю, щоб багатіла наша Батьківщина. А що вийшло? Ще тепер не можем очухатись. Вибачте як умів так і написав. До побачення.

Прокопчук Михіл Артемовіч
23-І-1989 року